

ÖZET

Giriş ve Amaç: Doğum öncesi bakım (DÖB), anne ve fetusun tüm gebelik boyunca düzenli aralıklarla, gerekli muayene ve önerilerde bulunarak, eğitilmiş bir sağlık çalışanı tarafından izlenmesidir. Gebeliğin hem anne hem de bebek için sağlıklı devam etmesi, gebeliğin başlangıcından sonuna kadar tıbbi kontrolleri gerektirir. Araştırmanın amacı Aydın Doğumevi'nde doğum yapmış kadınların doğum öncesi bakımlarını, doğum öncesi bakım alma üzerine etkili faktörleri ve gebelik sürecindeki tutum ve davranışlarını incelemektir.

Yöntem: Araştırmaya Aydın Doğum Evinde 2007 yılı Mart ve Temmuz ayları arasında doğum yapan, çalışmaya katılmaya gönüllü ardışık 150 kadın dahil edildi. Katılımcılara çalışma açıklandıktan ve sözlü onamları alındıktan sonra yüz yüze görüşme yöntemi ile anket formu uygulandı. Anket formu katılımcıların sosyodemografik ve obstetrik özelliklerini, DÖB alma durumunu ve DÖB ile ilgili bilgi, tutum ve davranışlarını belirlemeye yönelik toplam 67 sorudan oluşuyordu. İstatistiksel değerlendirmede tanımlayıcı istatistikler, ki kare testi ve Pearson korelasyon testi kullanıldı. $p < 0,05$ değerleri anlamlı kabul edildi.

Bulgular: Yaş ortalaması $22,6 \pm 2,9$ olan katılımcıların %61,3'ü ilköğretim mezunu idi, %58'i ev hanımıydı ve %99'unun sosyal güvencesi bulunmaktaydı. Önceki gebelikte en sık karşılaşılan sağlık sorunu olarak kanama (%14), en son gebeliklerinde en sık karşılaşılan sağlık sorunu olarak %12,7 oranıyla idrar yolu enfeksiyonu bildirilmişti. Kadınların %4,7'si gebeyken sigara kullandığını belirtti. Katılımcılarımızın bir önceki gebeliklerinde en az bir kez DÖB alma oranı %72,1 iken, son gebeliklerinde bu oran %96 olarak saptanmıştır, ancak bu artış anlamlı değildir ($p = 0,484$). DÖB almayanların %83,3'ü DÖB almama gerekçesi olarak maddi olanaksızlığı göstermiştir. Kadınların %84,7'si DÖB hizmetini birinci basamak sağlık kuruluşlarından ve %81,2'si doktordan almıştı. Katılımcıların %21,3'ünün son doğumlarını sezaryen doğum şeklinde yaptığı, üniversite mezunlarının ve yeşil kart dışı sosyal güvencesi olanların sezaryen olma oranlarının anlamlı şekilde yüksek olduğu saptanmıştır ($p = 0,001$). Yeşil kartlılarda DÖB alma ve yeterli DÖB alma oranları diğer sosyal güvence sahiplerine kıyasla daha düşüktü ancak bu düşüklük anlamlı değildi (sırasıyla $p = 0,772$ ve $p = 0,069$). Lise ve üstü eğitimlilerde yeterli DÖB alma oranı ilköğretim ve altı eğitimlilerden anlamlı olarak daha yüksekti ($p = 0,042$). Ev hanımlarının yeterli DÖB alma oranları diğer meslek gruplarındaki kadınlara kıyasla istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha düşüktü ($p = 0,001$). Yaş, yaşayan çocuk sayısı, gebelik sayısı ve düşük sayısı ile yeterli DÖB alma arasında korelasyon saptanmazken; küretaj ve ölen çocuk sayısı ile yeterli DÖB alma arasında zayıf negatif korelasyon vardı (sırasıyla $r = -0,173$, $p = 0,034$ ve $r = -0,186$, $p = 0,023$).

Sonuç: Aydın merkezde doğum öncesi bakım hizmetlerinin beklenen düzeyde olduğu sonucuna varılmakla birlikte, eğitim ve sosyokültürel düzeyi düşük, sosyal güvencesi olmayan kadınlara da “yeterli” ve “nitelikli” DÖB hizmetlerini ulaştırabilmek hedeflenmeli ve buna yönelik planlamalar yapılmalıdır.

Anahtar Kelimeler Doğum öncesi bakım, gebe, kadın sağlığı, hizmet